

Suvi ukseleinko surub
ja meid hõikab välja,
sest et noor ja tihe muru
maa seest tuleb välja,
sest et muresid on vähem,
palju rohkem aega,
ja et valgeid pilvi läheeb
üle linnataeva.

Viivi Luik

Riigi ajalehed ja infokanalid toovad meieni uudiseid, et on alanud majanduslangus, mis mõjutab meid igapäev. Eesti sõltub väga suure osas maailma majanduse trendidest ja kuna me ise oleme nii väikesed, siis ise me trenditegijad ei ole. Põhilised maailma majanduse muutused on meil tunda kütuse-, kütuse-, toiduainete hindade tõus ja raha nn kallimaks muutmisele ehk laenuintresside tõus. Lisaks sellele, et Eestis ei ole enam nii odav töötajad, oleme kaotamas konkurentsivõimet tööstuses.

Värskas vald elab 2008. aastal laekumise ja järgneva poolaasta prognoosi kohaselt hästi. Riigi finantseeringutest on teada seda, et on vähendatud finantseerimist tervisehoolduskustude programmi, kus käivad meil projektoerimistööd. Setomaa programmidest kõrgeid sellel aastal ette näha pole. Riiklik dotsatsioon jääb sellele tasemele nagu on planeeritud.

Piirivalve on Eesti riigil olnud 1990. aastast alates. Kohalikud piiriäärsete valdade elanikud teavad seda hästi. Siiani pole riigil olnud võimalusi kõiki piiri valvamiseks vajalikke rajatisi välja ehitada. Aegamööda ehitati välja kordonid, piiriületuspunktid, muureti piirivalvuritele transport, kaatrid, radarid jne. Nüüd on tööde järjekord jõudnud piiririba korrastamiseni.

Eesti Piirivalvel on piiril Venemaaga valvata ja kaitsta 138 km maismaapiiri Kagu-Eesti lõigus. Eesti Vabariik (EV) ja Vene Föderatsioon (VF) on allkirjastanud piirileppe 2005. aastal ning EV on selle leppe ka ratifitseerinud. Riigipiiri ja EL välispiiri tõhusaks valvamiseks on hädavajalik nõuetekohaselt väljaehitatud piiririba olemasolu.

Uue piirileppe kohaselt kuulub väljavahetamisele rida maatükke, mille üleandmise ja vastuvõtmise järel muutub piiri pikkus ca 12 km ulatuses, mis moodustab maismaapiirist natuke alla 10%. Piirilõikudes, mis ei lähe muutmisele (90% piiri pikkusest), on võimalik ja vajalik alustada piiririba väljaehitamiseks, tagamaks töörahu piirivalvele.

Z (17) 2008

JUUNI

Kuidas on majanduslangus mõjutanud Värskas valda

Laekumised, mis tulevad otse valla eelarvesse nagu tulumaks ja maamaks on laekunud hästi, vastavalt 1. juuni seisuga 44,8 % ja 60,76 %. Tulumaksu hea laekumine teeb rõõmu, sest see näitab, et inimesed töötavad ja tublid ettevõtjad maksavad palka. Värskas valla toimetuleku toetuse saajate arv oli maikuu seisuga kaheksa inimest, mis näitab inimeste hakkamasaamist nii enda kui perega.

Kui vaadata välist pilti vallas, siis hakkab silma, et Värskas ehitab. Põlva Tarbijate Ühistu rekonstrueerib kauplust, AS Mahta Kütus teeb bensiinjäämaale juurdeehitust, Värskas Kultuurikeskus on tellinutes, Koidula raudtee- ja piiriäära ehitushange on välja kuulutatud, Koidula-Saate maantee ehitus käib, Saate Pansionaadi ehitus peab algama lähiajal ja lisaks veel mitmeid alustatud ehitusi. Sellel aastal on Värskas Vallavalitsuse poolt 10 ehitusega seotud luba. Lisaks sellele teostab vald kindlasti remontööde valla teedel ja Värskas Gümnaasiumi hoones.

2009. aasta prognoosides on riik veelgi pessimistlikum. Planeeritud riigieelarvest peab käärima 10 miljardit krooni, mis on suur summa. Erinevad ministrid on välja öelnud, et löögi alla võivad sattuda Setomaa Arengu ja

Kultuuriprogrammi. Vähendatakse kindlasti riigipoolseid investeeringuid. Küsimärk hõljab Kohaliku Omaalgatuse Programmi kohal. Palkade tõusust ei taheta rääkida, kuid kindlasti hüppelist tõusu need läbi ei tee. Edasi tahetakse lükata laste ringiraha maksmist jne. Kindlasti mõjutab see kõik ka meid ja me peaksime olema ettevaatlikumad oma kulutamises ja tarbimisharjumistes.

Täna me väliselt ei näe ega tunnetajad majanduse järsku jähnenemist ja mina olen väga optimistlik Värskas valla ettevõtluse arengusuutlikkuse ja ettevõtjate tarkuse osas. Soovin ettevõtjatele kaalutletud otsuseid.

Kõige selle juures liigub aeg omasoodu ja märkamatu on kätte jõudnud suvi. Suviseks turisimiperioodiks peab Värskas vald valmis olema. Välja peavad olema töötatud erinevad teenused, et neid väärikalt pakkuda. Vaadates kultuurikalendrit, näeme, et meil on tulemas mitmeid üritusi ja rahvarohkemaks kujuneb arvatavasti Kuningriigi päev 2. augustil. Hea avalöögi suvele tegi Kirävvü korraldatud laat Värskas keskuses.

Soovin kõigile teguderohket ja huvitavat suve.

Raul KUDRE
Värskas vallavanem

Piiririba väljaehitus

Riigipiiri seaduse põhjal kuulub riigile 10 meetri laiune piirist sisemaa poole jääv ja piiriga paralleelselt kulgev maa-ala. Piiririba olemasolu kehtestati koos Riigipiiri seadusega 1994. aastal. Piiri valvamiseks vajaliku piiririba olemasolu kinnitati maakonna planeeringuga Võrumaa osas 2002. aastal ja Põlvamaa osas 2002. Vabariigi Valitsuse korraldusega 2006. aastal eraldati raha piiririba aluse maa riigi omandisse jätmise vormistamiseks ja vajalike tööde tegemiseks eraomanduses olevate maade väljaostmise, vahetamise või ümbermõõtmise ettevalmistamisel.

Piiririba aluse maa mõõtmine toimub riigi kulul. Samuti toimub riigi kulul kõigi piiririba äärde jäävate piirinaabrite piiride kindlaksmääramine, maaomanike käest selle töö tegemiseks raha ei nõuta. Kõik maaomanikud teavad hästi, kui kallid on tänapäeval maamõõtmine. Mõõtmistööde tulemusena saame selguse piiriäärsete alade olukorrast: selgub kui kaugele piirist ulatuvad eraomanike maad, selgub, kaugele piirist ulatuvad riigile ja firmadele kuuluvad maad.

Tekib ka ülevaade, kas piiririba ja maaomanike maade vahele jäävad ka omaniketa alad. Alles seejärel saab piirivalve alustada läbirääkimisi nende omanikega, kelle maadest mingi väike osa võib ulatuda piiririba 10 m tsooni sisse. Vägisi kellegi käest maad ära võtma küll ei hakata.

Venelastel on olemas piiritsoon 20–30 km ulatuses ja eriti rangelt valvatav piirilähedane ala 5 km ulatuses, kuhu kohalik elanik saab ainult miilitsa loal, muud vene kodanikud mujalt Venemaal võivad piirilähedastel aladel liikuda ainult eriloaga ja välismaalased võetakse kohe kinni, kui neil ei ole piirivalve ja miilitsa luba, FSB töendit ja otsest komandeeringut. Selline on kord Pihkva oblasti maadel vastu Eesti ja Läti piiri. Ka piiririba, mille laius on 20–30 meetrit, on venelastel juba ammu välja ehitatud, selleks võeti presidend Jeltsini 1994. a. ukaasi alusel riigipiirist kuni 200 m kauguseni ulatuv maariba igaveseks ajaks piirivalve kasutusse.

Tõnu RAID
PVA vanemspetsialist

Volikogu tööst märts – mai 2008

27. 03. 2008

- Kinnitati Värskas Muusikakooli põhimäärus. Põhimäärus sätestab kooli ametliku täieliku nime ja asukoha, kooli liigi vastavalt huviharidusstandardile, kooli tegevuse eesmärgi ja ülesanded, kooli juhtimis- ja õppekorralduse, töötajate ja õppurite õigused ja kohustused, kooli finantseerimise alused, alused kooli ümberkorraldamiseks ja lõpetamiseks ning põhimääruse muutmise korra.
- Kinnitati Seto Talumuseumi tegevuskava aastateks 2008-2010.
- Kinnitati Värskas valla haridusametuste pedagoogide töötasustamise alused ja palga alamäärad.
- Kinnitati Värskas Vallavolikogu sotsiaalkomisjoni esimehe valimiseks, salajase hääletamise korraldamiseks kolmeliikmeline hääletugemiskomisjon järgnevas koosseisus: Valeria Litvinenko, Elle Suss, Eha Kütt.
- Lähtudes salajase hääletuse tulemustest, kinnitati Värskas Vallavolikogu sotsiaalkomisjoni esimeheks Ilme Hoidmets.
- Kinnitati Värskas Vallavolikogu sotsiaalkomisjon järgmises koosseisus: Ilme Hoidmets, Ivi Alve, Merike Tein, Sirje Kruusmäe, Vello Kikamägi, Heini Kena.
- Tunnistati kehtetuks Värskas Vallavolikogu 26.03.1997. a otsusega nr 76 kinnitatud Värskas Muusikakooli põhikiri.
- Tühistati Värskas Vallavolikogu 27.04.2000. a otsusega nr 72 kinnitatud vabade põllumajandus- ja metsamaade erastajate nimekirja selles osas, mis puudutab põllumajanduslikku maatükki numbriga 66.
- Täiendati ja muudeti Värskas valla 2008. a eelarvet.
- Otsustati võtta kasutusrendile 60 kuuks sõiduauto CITROEN BERLINGO 1.6i Spirit, maksumusega 184 000 krooni.

24. 04. 2008

- Tunnistati nurjunuks Värskas Vallavalitsuse 22.02.2008. a. korraldusega nr 2-1/92 korraldatud avalik kirjalik enampakkumine hoonestusõiguse seadmiseks kinnisasjale asukohaga Koidula küla Värskas vald Põlva maakond, kinnistu nr 2120738, kuna ei laekunud ühtegi pakkumust. Hoonestusõiguse seadmiseks nimetatud kinnisasjale korraldatakse väljakuulutamise läbirääkimistega menetlus.
- Kinnitati komisjon hoonestusõiguse seadmiseks kinnisasjale asukohaga Koidula küla Värskas vald Põlva maakond, kinnistu nr 2120738 väljakuulutamise läbirääkimistega menetluse läbiviimiseks järgnevas koosseisus: Ülo Kõivo, Vello Saar, Ahti Kõiv, Raul Kudre, Juris Juhanoo.
- Otsustati võtta kasutusrendile sõiduauto maksumusega kuni 200 000 krooni.
- Kinnitati Värskas Lasteaia toidukulu päevamaksumuseks 17 krooni.

22. 05. 2008

- Kehtestati sotsiaalteenuste osutamise tingimused ja kord Värskas vallas.
- Käesolev kord sätestab sotsiaalteenuste osutamise tingimused ja korra ning reguleerib teenuste osutamisest tekkivaid lepingulisi suhteid Värskas vallas. Antud kord sätestab sotsiaalteenuste osutamise tingimused ja korra ning reguleerib teenuste osutamisest tekkivaid lepingulisi suhteid Värskas vallas.
- Otsustati taotleda Värskas valla munitsipaalomandisse maaüksuse nimetusega PERDAKU KÜLAPLATS, asukohaga Põlvamaa Värskas vald Perdaku küla, mis on vajalik Perdaku külas külaplatsi rajamiseks ning maaüksuse nimetusega NEDSAJA KÜLAPLATS, asukohaga Põlvamaa Värskas vald Nedsaja küla, mis on vajalik Nedsaja külas külaplatsi rajamiseks.
- Kehtestati detailplaneering nimetusega „MATSITALU“, katastriüksusel tunnusega 93401:007:0742 ja sellega piirneval maa-alal, aadressiga Põlvamaa, Värskas vald, Koidula küla ning detailplaneering nimetusega „TOOMEMÄE“, katastriüksusel tunnusega 93401:008:0564, aadressiga Põlvamaa, Värskas vald, Saabold küla, avalikul väljapanekul esitatud kujul.
- Kinnitati Värskas Vallavalitsuse 2007. a konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne.

Kaire LEPASTE
Vallasekretär

Sotsiaalteenuste osutamisest Värskas vallas

Merike TEIN

Värskas vallavalitsuse poolt osutatavaid sotsiaalteenuseid võib taotleda isik, kes rahvastikuregistri andmete põhjal on Värskas valla elanik. Sotsiaalteenust on õigus taotleda isikul, kes on puudega või omab hooldusvajadust oma vanuse tõttu. Inimesele võib määrata hooldaja või anda abi koduteenuseid osutades.

Vallavalitsuse poolt osutatavateks koduteenusteks ja sotsiaalteenusteks on põhiteenused – toiduainete ja majapidamistarvetega varustamine, eluaseme korrastamine, vestlus ja teabe edastamine, kliendi pesemisvõimaluste korraldamine, abistamine eluaseme kütmisel, pesu pesemine, duši kasutamine. Tugiteenused – kommunaal- ja muude maksete tasumine, toetuste taotlemine, abistamine arstiabi korraldamisel, abistamine remont- ja teenustööde korraldamisel, abistamine ühekordsel asjaajamisel ning sotsiaaltransporditeenuse osutamine. Sotsiaaltransporditeenus hõlmab eakaid ja töövõimetuspensionäre, kellel puuduvad seadusjärgsed ülalpidajad või ülalpidajad vanuse või puude tõttu ei ole võimalised seda teenust osutama või korraldama. Sotsiaaltransporditeenus on ette nähtud arsti vastuvõtule minekuks, haiglasse minekuks ja haiglast kojutoomiseks või muudel hädavajalikel põhjustel. Sotsiaalteenuseid osutatakse kliendile üldjuhul tasuta, välja arvatud pesu pesemine, duši kasutamine ja transporditeenus. Pesu pesemine maksab 30 krooni masinatäis, duši kasutamine 30 krooni ühe korra eest. Sotsiaaltranspordi kasutamine oma valla piires on tasuta, väljaspool valla piire alates 01.06.2008 vastavalt sõidetud kilomeetrite arvule 1,5 kr/km. Seadusjärgsetel ülalpidajatel, kes elukoha kauguse või muu mõjuva põhjuse tõttu ei saa oma lähedaste eest hoolitseda, on võimalik vallavalitsuselt teenuseid osta – tugiteenused 15 krooni toiming ja põhiteenused 15 krooni toiming.

Hooldamine hoolekandeaustustes hõlmab eakaid ja töövõimetuspensionäre, kellel puuduvad seadusjärgsed ülalpidajad või ülalpidajad vanuse või puude tõttu ei ole võimalised neid teenuseid osutama ja ei ole suutelised tasuma osutatud sotsiaalteenuste eest. Hoolekandeaustuses elama asumisel võtab isik endale kohustuse tasuda kas osaliselt või täielikult enda ülalpidamiskulud hoolekandeaustuses. Vallavalitsus otsustab taotleja seadus- või lepingujärgsete ülalpidajatega kokkuleppele nende kanda jääva osa suuruse. Taotleja ülalpidamiskulude katmiseks hooldekodus võib sõlmida lepingu taotleja vara arvelt. Ülalpidamiskuludest puudu jääva osa tasub vallavalitsus.

Riigi rahastatava lapsehoiuteenuse osutamisest ja toetuse maksmisest

Lapsehoiuteenus on raske või sügava puudega lapse lapsevanema, eestkostja või hooldaja toimetulekut või töötamist toetav teenus. Teenuse osutamise vältel tagab lapsehoiuteenuse osutaja lapse hooldamise, arendamise ja turvalisuse. Lapsehoiuteenus võib osutada lapsehoidja kutses omav füüsilisest isikust ettevõtja või juriidilise isik, kohaliku omavalitsuse asutus, kellel on lapsehoiuteenuse osutaja tegevuskohajärgse maavanema antud kehtiv tegevusluba. Raske või sügava puudega lapse lapsehoiuteenuse osutamist rahastatakse riigieelarvest vallaelarvesse eraldatud vahenditest. Sel aastal on riigi poolt eraldatud iga raske ja sügava puudega lapse kohta 5750 krooni. Hetkel Värskas vallas lapsehoiuteenust osutavaid isikuid ja asutusi ei ole. Raske ja sügava puudega lapse lapsehoiuteenuse osutamiseks eraldatud vahendite ülejääki on õigus kasutada raske ja sügava puudega laste rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud tegevuste osutamiseks ja arendamiseks. Toetuse saamiseks palun võtta raske ja sügava puudega laste (0–18 eluaastat) lapsevanematel, eestkostjatel või hooldajatel ühendust valla sotsiaaltöötaja või sotsiaal nõunikuga.

Selle aasta alguses lõppes projekt „Töö tugi Kagu-Eestis 2“ ja seoses sellega ka töötugisiku tegevus Värskas vallas, kuid jätkuvalt on tööhõiveküsimustes võimalik vallakodanikel pöörduda sotsiaaltöötaja poole.

Kaunist ja päikeselist suve kogu vallarahvale!

Merike TEIN
sotsiaaltöötaja

TEATED

XV Seto Kuningriigi aoplaan

10.00–12.00 Piiragu, sõira, leevä, ollõ, veini, hans'a vastavõtmindõ võistlusõ jaost;

12.00 Laot

12.00 Ülembsootska tulõk XV Seto Kuningriigi välläkuultaminõ Lipu nõstminõ ja hünni laulminõ

Setomaa ülembsootska kõnõlõminõ Seto kuninga Peko käsu' Terv'tüse'

Võistlustõ vällähõikaminõ

13.00 – 17.00

Latsipäävä laulu' Näpotiüi Opitarõ' Võistlusõ'

- sõnolinõ
- nal'ategijä

XV Seto Kuningriik Verska laululava platsi pääl 2. augustil kell 12.00

- näpotiü tegijä
- kargusõ- ja kasatskilütijä
- vägümiis ja hobõsõmiis
- sõirategijä, leevä – ja piiraguküdsäjä
- veini – ja ollõtegegijä, hans'aajaja

Küläliseq

(Haapajärvilt, Balvi, Retšenka)

17.00 Setomaa ülembsootska valiminõ

17.30 Kuninga meistridi vällähõikaminõ

18.00 Sõaväe paraat

18.45 Lõpõtaminõ

19.00 Kirmas. Kuningalaud. Kirmasel esines Pärnu Poiste ansambli.

20.00 Etendüs "Kull'o"

Kohamaksud käsitõõ laadal ja seto toidu müüjatele:

Oma valla elanik – tasuta, kui annab ühe eseme või midagi kuningalauale.

Setomaalt – 50 kr.

Mujalt – 100 kr.

Suured muud toitulustajad – 1000 krooni + elekter.

Põhiplatsil autost müüa ei lubata.

Parkimispilet 25 krooni ja bussil 50 krooni.

Kultuurikeskuse info telefonidel

7964712 ja 529161 email:

kultuurikeskus@verska.ee

Rutt Riitsaar - arendusnõunik - rutt@verska.ee 796 45008

Seto Kuningriigi latsipäiv 31. juulil Verskah

Sjoo aastaka kogonõõ Setomaa koolõ latsõ' Seto Talumuuseumi moro pääle, õt osa saia' latsi perrä luudu Kuningriigi pääväst. Õgast koolist u 20 õpilast. Hummogu 10.30 om kogonõminõ. Kell 11.00–14.00 k'audas maastikuretkel „Essõtaja ar' petminõ“, koh õgaüts saa näüdäda ummi tiidmisi seto kultuuri tundmise kõiõlõ. Retke joo-sul matkatas meeskondligult läbi mitmõ' punkti' koh tulõ lahenda' hulga võistluslikkõ ülesandit.

Õgal kambal om ka pillimehest päälük. Tiidjämpä' meeskonna' märgitäs kindlahe ar'.

Kodotsõ tüüna tulõ ettevalms-tada' seto laul täämbäse päävä latsõ tõiäst ja tegemistõst. Laulu' laulõtas ka' 2.augustil Seto Kuningriigi pääväl kõigilõ kul-lõmisõst.

Valitas nuursootska. Mõtõlgõ' ja pakkõ' umalt puult vällä jo' vahtsõ' nuursootska kandidaad-i'!

Lõunõõ ja õdagunõ süüminõ

om tsäimaja iih moro pääl.

Õdagu joo-sul õp'tas selgest seto tantsu' kargus ja kasatsk. Mano ka' mõnõ' ringmängo'.

Pillihellü tege punt kiä' om nimest hindäle võtnu KLAPP – Valk, Vabarna ja Priks.

Seto latsi kuningriigipääväle hõikas lõpu kell 21.00 vahtsõnõ nuursootska.

Mano saa latsipäävä kotsile kütüda kirä tiil jane.vabarna@mail.ee ja telefonil 5284390.

Jane VABARNA

Seto Kuningriigi latsipäävä kõrraldaja

Mustoja maastikukaitseala kaitsekorralduskava

Eestimaa Looduse Fond (ELF) koostab Riikliku Looduskaitsekeskuse Põlva-Valga-Võru regioonil tellimisel Mustoja maastikukaitseala kaitsekorralduskava. Vastavalt looduskaitsealadele kohustuslik kaitsekorralduskava – see määratleb kaitsealal paiknevad väärtused ja eesmärgid, mis on püstitatud nende väärtuste säilimiseks ning väärtusi mõjutavad tegurid. Kaitsekorralduskava

tähtsaim ülesanne on aidata kaitse korraldajatel planeerida väärtuste säilimiseks vajalikke tegevusi.

Hea kaitsekorralduskava peab arvestama kõigi huvigruppidega. Sestap korraldab ELF kaitsekorralduskava koostamise protsessi jooksul arutelusid, kuhu on oodatud kaitsealaga seotud inimesi ning organisatsioone. Mustojamõhnas-

tiku maastikukaitseala kaitsekorralduskava esimene koosolek toimus 8. mail 2008 Rõpina vallavolikogu saalis. Koosoleku keskseks ülesandeks oli läbi arutada kaitsealal paiknevad väärtused, anda hinnang nende väärtuste hetkeseisundile ning määratleda kaitse-eesmärgid.

Kaitsekorralduskava järgmine koosolek toimub 27. juunil 2008 Nedsaja külas (täpne asukoht

ning kohalesaamise juhised täp-sustamisel) algusega kell 10:00. Seekord on arutelu keskmeks kaitseväärtusi mõjutavad tegurid ning kaitse korraldamiseks planeeritavad eesmärgipärased tegevused.

Lisainfo saamiseks ning osaleda soovijatel palun kontakteeruda Mari Kaiseliga:

E-posti aadressil mari@elfond.ee

või telefonil 53 433 346.

Poogandi järv Aita Neemre foto

KULTUUR

Kultuurisündmused Värskas vallas

Kui lähtuda kultuurisündmuse ajalises järjestuses, peaks kõigepealt rääkima salongiõhtust, mis toimus 24. aprillil ning mille esinejaks oli Wales'i Eesti ühisansambel „Sild“. Ansambel esitas mõlemale maale iseloomulike sugemetega lugusid. Ansambli liikmed esitasid palasid kitarril, viiulil ja kandel ning esitatavad palad olid nende töötused ja nägemused nii Eesti kui ka Wales'i rahvusmuusikast. Nii mõnegi wales'i päritoluga loo juurde käis veel omakorda taustlugu, mille esinejad rääkisid lahti, et kuulajatel tekiks loo sisust parem arusaam. Aitäh Kristjan Priksile, kelle soovitusel ansambel „Sild“ Värskasse esinema tuli. Ürituse toetajad olid Kultuurkapitali Põlvamaa „Ekspertrühm“ ja Värskas valla kultuuri- ja hariduskomisjon.

Traditsioonilise üritusena toimus 6. mail Jüripäeva kirmask. Sellel aastal sattus see nii oluline püha äripäevale. Kui pealtvaatajaid kogunes päris arvukalt, siis esinejate kohta kahjuks nii öelda ei saa. Väga paljudele kutsutud esinejale muutis täies koosseisus kohale tulemise keerukaks just nimelt tööpäev. Täna aga tuleb neid, kes olid siiski leidnud piisavalt aega ja võtsid kirmaskist osa. Jüripäeval külastasid Värskat juba traditsiooniks kujunenult Viljandi Kultuuriakadeemia üliõpilased, kes tulid siia õppima seto tantse. Üliõpilasi õpetasid tantsurühmad „Lusitiline“ ja „Käokuld“ liikmed. Kogu ürituse jooksul mängisid pilli Toomas ja Meel Valk. Ikka selleks, et saaks tantsu lüüa ja kirmaskist mõnu tunda.

Värskas on traditsiooniliseks kujunenud ka Rahupäeva tähistamine 9. mail, kuhu kutsutakse kokku maailmasõjas sõdinud veteranid. Värskas vallas on veterane alles jäänud kuus. Sel päeval on tavaks saanud mälestuskivi juurde lilled viimise. Sellel aastal pidas mälestuskivi juures hingpalve kõigi languvate mälestusteks isa Afrat. Järgne-

valt külastasid veteranid Värskas Avatud Noortekeskust, kus nad tutvusid erinevate võimalustega, mida see asutus noortele pakub. Kõik kohaletulnud veteranid sõid üheskoos vallavanema ja kultuurikeskuse juhatajaga sõdurisuppi ja meenutasid möödunud aegu. Siinkohal suur aitäh Sirje Kruusamäele toidu valmistamise eest. Kindlasti väärib kõik veteranid meelepidamist ja on hea meel tõdeda, et seda päeva peetakse mees ning tähistatakse.

Maikuu teine pühapäev on emadepäev. Selle aasta 11. mail käis emadepäeva puhul Värskas esinemas ARSIS'e noorte kellade ansambel, kes andis külalistemajas „Sommer“ peaaegu tunniajalise väga sisuka kontserdi. Kontserti dirigeeris Aivar Mäe, kelle juhtimisel tehti kiire tiir peale Euroopa muusikalisele varasalevele. Kuigi kontsert oli väga nauditav ja õnnestus hästi, siis kurvaks teeb asjaolu, et sellest üritusest võttis osa väga vähe rahvast. Võib-olla oli süüdi kevadisel ilus ilm, mis meelitas emadepäeva teisiti sisustama.

27. mail peeti Lihavõtteid Värskas, Lobotkas ja Saatses. Kõikjale olid ehitatud munaloomkad, kus lapsed said kodust kaasa võetud kaunistatud mune veeretada. Värskas korraldas munaveeretamist Värskas Aleviku Seltsing, Lobotkas Lobotka Külaselts ja Saatses kohaliku rahvamaja töötajad. Kõigist kolmest munaveeretamisest võttis osa hulga rahvast. Värskas kiigepalatsile kogunes pikk järjekord lapsi, et oma muna veeremas näha. Samasugune oli olukord Lobotkas, kus järjekorras seisvate inimeste arv Värskale eriti alla ei jäänud. Lobotka Külaseltsil on traditsiooniks sellel päeval valida välja kauneim muna, nii ka sel aastal. Värskas ja Saatses mõeldi selleks ürituseks välja huvitavaid ettevõtmisi, et oleks põnevam. Nii sai Värskas muna künkast alla veeretada ja vaadata, kelle muna

veereb kaugemale. Saatses aga selgitati välja, kes suudab muna lusika peal kõige kiiremini ja kaugemale kanda.

Suur tänu kõigile, kes leidsid aega osaleda mõnel sündmusel.

Suvised sündmused

Suvel on kindlasti suurimad tõmbenumbrid jaanituled ja loomulikult Seto Kuningriik. Kuid toimub ka muid üritusi. 14. juunil on saja-aasta juubel lauluemal Akulina Pihlal. Akulina on tähtsal kohal näiteks leelokoor Leiko jaoks, mille eeslaulja ta pikka aega oli. Õigem oleks öelda, et tema tegevusest saigi Leiko alguse, ainult nimi on hiljem lisanud. Lauluema mälestuseks on plaanis pidada mälestusüritus 15. juunil kell 13.00. See oleks koht, kus meenutada lauluema ja kena oleks kui leelokoorid sel päeval tema laule laulaksid.

Värskas jaanituli toimub 23. juunil koos ansambliga Wismari Poisid. Tavaks on olnud, et esineb ka mõni kohalik tantsurühm ja nii ka seekord. Loodetavasti tuleb meeleolukas pidu. Vana jaanitule tähistamine toimub Treskis 5. juulil.

Augustikuus toimuvad Lobotkas Värskas/e Kurgi Rock ja Muinastulede öö, kuupäevad vastavalt 9. ja 30. august. Tähtis sündmus on kindlasti aga Päätnitsapäev, mis toimub sellel aastal kohe Kuningriigi eel – 1. augustil.

Värskemat infot toimuvate ürituste ja sündmuste kohta saab, kui külastada kultuurikalendrit Värskas valla kodulehel (www.veraska.ee).

Martin JÄRV

Kultuurikeskuse juhataja

Zetod esitlesid oma teist CD-plaati

Zetod ja Tsihibährbläseq

Autor Liisa Raudkepp'i foto

Maikuu 28. õhtul kogunes Viljandisse Pärimusmuusika Aita ansambli Zetod teise CD-plaadi esitluskontserdi kuulama ligi 500 fänni ja austajat. Nii saalis kui laval torkas silma publiku ealine värvikirevus – läbisegi võis näha teismelisi ja keskealisi, imikuid ja pensionäre.

Õhtu algas Viljandi Kultuuriakadeemia tudengite meeleoluka muusikalise tervitusega. Kontserdi hubases pärimusmuusikale hästi sobivas suures saalis alustas külalisesinejana ansambel Svjata Vatra.

Fännide tormiliste hõigete saatel tuli lavale ansambel Zetod koosseisus Jalmar Vabarna, Artur Linnus, Martin Kütt ja Jaanus Viskar. Poisid esinesid kindlalt ja tõmbasid publikut endaga kaasa. Kiirelt õpiti ära tantsusammud, näiteks rikka ja vaese mäng, kus rahvas jagas saali pooleks ning massid hakkasid vastamisi liikuma – vaesed kummardades ja rikkad jalaga prõmmides. Võimsalt kõlas ka publiku kaasaulamine. Efekti lisas Jalmar Vabarna sage

pillide vahetus – akustiliselt kitarrist teravaks karmoškaks, karmoškast särisevaks elektrikitarriks. Kontserdil astusid üles paljud külalislauljad – setu neidude leelokoor Tsihibährbläseq, Lauri Õunapu, Evar Riitsaar, Kristjan Priks ja Lõmas Kama, sarve puhus Juhan Suits.

CD „Lätsi tarrõ tagasi“ on järjeks esimesele plaadile „Lätsi valla kaema“. Eelmisega võrreldes on sellel esitusstiilil jõulisemaks arenenud – häälend on mehisemad, seaded keerukamad ja helikeel karmim. Plaadil mängis basskitarrari endine ansambli liige Aron Laanelind ja lauluga toetas lisaks kontserdil üles astunuile veel Lauri Sommer. Zetode CD-plaadi väljandmist toetasid rahaliselt Eesti Kultuurkapital, Setomaa Riiklik kultuuriprogramm ja Värskas Kultuurikeskus.

Plaati küsi Värskas Kultuurikeskusest või pärast kontserti ansambliilt. Suve jooksul kuuleb Zetode esinemist ka Värskas publik.

Kristjan PRIKS

Zetode juhendaja

Pensionäride pidu Saatses

Maikuu üheksandal päeval toimus Saatses kandi pensionäride koosviibimine. See traditsioon on meil kestnud juba kuus aastat. On väga tore, et eakamad inimesed leiavad ka aega kokku tulla. Oleks ju vale, kui vana inimene on oma murega ükski ja tunneb ennast sellepärast haigena. Pensionäride koosviibimine toimub alati reedesel päeval, sest siis saavad kaugemalt tulijad tulla bussiga kohale tulla ja pärast bussiga ka koju minna. Koos olles me laulame, sööme, joome, tantsime ja kuulame muusikat. Lisaks kõigele on ju veel vahvaid pillimehi ka. Ürituse korraldamise tegi kergemaks asjaolu, et vald võimaldas Saatses rahvamaja osta nõud. Minu meelest on see kõik nii tore.

Et üritused oleksid meeldejäävad, soovin seda, et vanemad inimesed laulaks rohkem seto laule. On tore neid laule kuulata. Pean ütlema, et õiget seto laulu kuulsin viimati, kui käisin karjas.

Oleks hea, kui nooremad elanikud võtaksid meie üritustest osa, sest oleks hea laulda koos vanu laule. Peaksime mõtlema sellele, et kui kaovad vanad inimesed, hävivad ka vanad laulud. Seega, head inimesed, laulge rohkem ja õppige ikka seto laulu. Oleks tore kui Värskas vallas leiduks ka noori inimesi, kes armastavad laulda.

Väga palju on toredaid inimesi, kes meie üritustele igati kaasa aitavad. Näiteks on väga tubli ja hakkaja naine Aino Tikkop, kes ei ütle kunagi ei ning on alati abiks. Hakkaja naine on ka Niina Prieljantova, kes on samuti väga abivalmis. Tubli on ka Anna Kõllamägi, kellele meeldib meie üritustes väga võtta osa, lisaks sellele on tal hea lauluhääl. Väga energiline ja ettevõtlik on Valentina Iljin, kes on Saatses rahvamaja juhataja ning aitab teha igasuguseid mängu ja laulab meie pensionäridele nii eesti kui vene keeles. Igatpidi on meid

aidanud Saatses raamatukogu juhataja Linda Allas. Au ja kiitus Aleksandra Paulusele, kes ei ole kunagi puudunud üritustelt ja on kõige vanem inimene siinkandis – 89 aastane.

Meie eesmärk on teha pensionäride pidu nii kevadel kui ka sügisel. Tahame, et Eesti kõige lõunapoolsem kant ka elab ja tegutseb. Tahame näidata, et me ei istu ainult toanurgas, vaid teeme midagi kasulikku, mis meie elu edasi viib. On ju mõeldav, et positiivne mõtlemine teeb meid tervemaks ja paremaks inimeseks. On vaja rohkem leida aega ja kuulata teise inimese muresid ja lohutuda, sest vana inimene on väga tänulik, kui teda märgatakse ja temast hoolitakse.

Me tahame soovida kõigile head, see aitab ületada kõik raskused ja haigused. Kui kellelgi on mõni hea mõte pensionäride õhtute läbiviimiseks, siis palun sellest teada anda.

Helgi KÕLLAMÄGI

Saatses elanik

Lihavõttepühade munaveeretamine

Värskas Kristjan Priksi foto

Savi 2008 Seto Talumuuseumis

- 2. juulil kell 20.00 Seto Talumuuseumis SUVEGURMEE – Maarja-Liis Ilus, Rein Rannap, tšellokvartett C-Jam.
- 3. juulil kell 12 16 TÜÜPÄIV – LAASTU LÜÜMINE. Tutvustame vana laastukatuse renoveerimist, uute laastude loomist. Huvilised saavad ise kaasa teha, küsimusi esitada, jne. Kell 19.00 ILOÕTAK kohalike seto kooridega, tantsijate ja pillimeestega.
- 10. juulil kell 12 16 TÜÜPÄIV – PUUST VUULMINE. Muuseumi restauraator jagab külastajatele teadmisi puuesemete materjali valikust, tööriistadest, valmistamisest. Kaasa tegemise võimalus! Kell 19.00 ILOÕTAK kohalike seto kooridega, tantsijate ja pillimeestega.
- 17. juulil kell 12 16 TÜÜPÄIV – HAINOGA VÄRVMINE. Tutvustame taimedega värvimist

ja jagame nõuandeid. Soovijail võimalus värvida kaasa võetud lõnga. Avatud näitused taimedega värvitud lõngadest ja lõngavärvimise kirjandusest, jm. Kell 19.00 ILOÕTAK kohalike seto kooridega, tantsijate ja pillimeestega.

- 24. juulil kell 12 16 TÜÜPÄIV – VÜÜDE KUDAMINE, PUNUMINE, PÕIMMINE. Avatud töötoad, kus saab õppida ja tutvuda kirivöö, pudelisuvvõ, heegelvöö, punutud vöö valmistamist. Kell 19.00 ILOÕTAK kohalike seto kooridega, tantsijate ja pillimeestega.
- 31. juulil kell 12-16 TÜÜPÄIV – SETO SÕÖGI VALMISTAMINE. Tutvustame seto rahvustoitte, nende eripära, valmistamist. Avatud degusteerimislaud. Kell 19.00 ILOÕTAK kohalike seto kooridega, tantsijate ja pillimeestega.

MUSEUMID

Koolitunnid Saatse muuseumis

Mai viimasel nädalal oli Saatse muuseum innukate õppijate päralt. Pakkusime oma majas võimaluse veel enne kooliaasta lõppu veeta loomingulised õpiketked vabas õhus. Saatse muuseumi asukoht võimaldab

vaikselt ja rahulikult kiirel ning pingelisel ajal veidi aega maha võtta ja mõtiskleda.

Ahja kooli õpilased veetsid ühe koolipäeva Saatses. Nende päev kujunes huvitavaks vanade õppevahendite näituse vaatami-

se, seto keele sõnade õppimise, jutustamise ning eelkõige joonistamise ja voolimisega. Nad avastasid koha, kus polnud enne käinud ja väitsid, et siin oli vahva olla.

Ka Värskas vallavalituse töötajad leidsid aega ja tahtmist osaleda koolitundides. Tõsiselt tuli tegeleda kõikide tegevustega: kirjutamisega, luuletamisega ning selle ettekandmisega. Tuli joonistada ja voolida. Kes tahtis, sai ka osavust proovida keksu-mängus.

Tunnid möödusid kiirelt, kuid sisukalt. Tore oli jälgida kõikide osalejate innukust, ääretut loomingulisust ja näha vaid eeskujuliku käitumist tundides.

Saatse Seto Muuseum soovib kõikidele lehelugejatele ilusat ja tegusat jaaniku algust!

Tea KORELA

Voolimistunni tööd

Tea Korela foto

XV seto pitsi päevad lõppenud, uus ees

Tänavuseks võistlustööde teemaks oli "Minu köök". Osavõtjaid nagu alati, ei olnud väga palju, kuid see-eest olid paljud välja tulnud mitme töö või komplektiga. Oli väga tömahukaid, nutikaid ja kaasaegseid lahendusi. Mulle meeldis väga Angela Reidla nunovildist köögitekstii- lide komplekt, mis mõjus värskelt ja väga kaasaegselt, sobides ka kõige moodsamasse kööki, ehkki seto pitsist oli kasutatud ainult väikseid motiive. Angela tööd koos tütarde Lumileidi ja Üheltüga on suutnud mind alati üllatada, kuigi ainulaadsed ja kordumatu olid kõigi tööd.

Kuidas hindas võistlustöid aga žürii, kes töötas koosseisus Laine Lövi, Ulve Kangro, Külli Kaur, Rutt Riitsaar? Tulemused on järgnevad:

Täiskasvanud:

I – Marje Linnus (Värskas vald) – kardinad

II – Jane Vabarna (Värskas ale- vik) – linik

III – Malle Avarmaa (Räpina vald) – kardin

Õpilased:

I – Margit Midro (Mikitamäe Põhikool) – põll

II – Lumileid Hälvin (Viluste Põhikool) – kardin

III – Elis Raudkett (Mikitamäe Põhikool) – põll

Parima idee preemia said täiskasvanutest Valli Martihhin

Võistlusel osalenud tassikaunistus, autor Tatjana Smorodina.

Tiiu Kunsti foto

(Värskas vald) kilekotihooidjate eest, õpilastest Anete Vabarna (Värskas Gümnaasium) seinakaunistuse-suure kohvitassi eest. Publiku lemmikuteks osutusid täiskasvanutest Terje Lillmaa (Meremäe vald) valge komplekt, kuhu kuulus põll, pajakindad, reseptiraamat, laulalamp, kohvikannusoojendaja ja kott ning Malle Avarmaa motiividest kardin. Õpilaste töödest meeldis publikule võrdsest – Elis Raudketti valge keeruka pitsiga põll ja Anete Vabarna – seinakaunistus. Parima õpetaja preemia läks Maret Vabarnale, kelle juhendatud olid Värskas Gümnaasiumi ja Mikitamäe Põhikooli õpilaste tööd. Suur tänu kõigile osavõtjatele!

Rohked näitused, rikkalik auhinnalaud ja kõik muu said teoks tänu paljudele toetajatele: Setomaa kultuuriprogramm, Eesti Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupp, Värskas Vallavalitsus, MTÜ seto folklooriansambel Kuldsäuk ja Seto Talumuuseum. Täna kõiki abilis, eriti projektijuht Evit.

Uue pitsivõistluse teema on VEST, PLUUS, KAMPSUN. Alustage aegsasti! Mustreid ja muud abi küsige julgelt muuseumist.

Tiiu KUNST

Pitsipäevade korraldaja

Valmis Saatse Seto Muuseumi püsiekspositsiooni kujundusprojekt

Värskas Vallavalitsuse tellimuse valmis Setomaa vanima muuseumi – Saatse muuseumi püsiekspositsiooni kujundusprojekt. Selles on välja toodud nii teemad, nende paiknemine ja maht, fotod ning kujundus, samuti museaalide paiknemine ning pingid-alused nende paigutamiseks. Suhteliselt väikese muuseumi peahoone ja ainelise mahu paljususe tõttu on kujundajad toonud sisse interaktiivsete lahenduste kasutamise.

Peamine muuseumi ekspositsiooni teema on Põhja-Setomaa: täpsemalt Saatse ja selle lähiümb- rus. Teemasid esitatakse pildi- ja teksti-, mustri- ja esemeridadena olulistest elualadest, tegevustest ning selles kandis elanud/elava- inimestest. Kujundusprojekti koostamisel on arvestatud sellega, et Saatse Muuseumi püsiekspositsioon erineks teistest Setomaa tegutsevatest muuseumidest (Seto Talumuuseum Värskas, Seto Muuseumitarõ Obinitsas) ja säiliks Saatse muuseumi omapära.

Värskas valla arendusnõunik Rutt Riitsaare sõnul suurendab Saatse muuseumi tugevus ja omapära piirkonna atraktiivsust küllastajate silmis. Piirkonda elav- dab muuseumi kogu kompleksi (peamaja, kõrvalhoone, õueala, metsarada) väljaarendamine turismi- ja teadmispõhiseks omakul- tuuri objektiks. Vajalik on mak- simaalselt ära kasutada Setomaa vanima muuseumi väärtuslikku kogu. Samuti on ülimalt oluline, et Saatse külarahva jaoks säiliks muuseum kui neile väärtuslike as- jade ja mälestuste talletaja roll.

Kujundusprojekti teostajaks on disainibüroo Laika, Belka & Strelka OÜ Tallinnast. Disaini- bürool on mitmeid väljapaist- vaid töid, näiteks: Eesti Maan- teemuuseumi ekspositsiooni kujundus, Harjumaa Muuseumi ekspositsioon, Hobuveski paekivi muuseumi ekspositsioon, Tartu Mänguasjamuuseumi sisekujun- dus ja ekspositsioon, Tallinna Linnamuuseumi ekspositsioon.

Projekti elluviimist finantsee-

Setude viljakusjumala Peko kuu Saatse muuseumi hoovis

ris EAS piirkondliku arengu ka- vandamise programm ja Värskas Vallavalitsus. Projekti elluviimi- se eest seisid hea Värskas Vallava- litsus ja Seto Talumuuseum koos Saatse filiaaliga. Lisanfo: Rutt Riitsaar, 52 71 906.

Eha KÜTT

Värskas raamatukogu juhataja

Saatse muuseum
Foto: Einar Raudkepp

Võistlusel osalenud kokaraa- mat, autor Ingrid Kala
Tiiu Kunsti foto

HARIDUS/NOORED

Muusikakool – eriline kool

Foto: Einar Raudkepp

Lase valgus oma südamesse tulla, las see valgustab su igapäevateed ja sa näed kui võrattu võib elu olla ja kui eriline oled ise veel.

Sa võta klaasid eest ja vaata teisel küljelt. Igal asjal on ka päikeselise pool. Nii sa mõne aja pärast juba tunned, et on kõige taga eriline hool ...

Nii kõlas ühislaul, mis lõpetas Värka Muusikakooli lõpuaktusel 2007/2008 õppeaasta. Selle laulu sõnum sobib hästi meie kooli olemusega. Muusikat saavadki õppida vaid erilised lapsed – andekad, kohusetundlikud ja samas ka töökad. Ja meie selja taga on tõesti eriline hool, seda nii Värka Vallavalitsuse kui ka õpetajate ning lapsevanemate toetusel.

Värka Muusikakooli lõputunnistuse said 5 noort ja andekat õpilast – **Gloria Kadarpi** (viul), **Imre Kirikmäe** (klaver), **Daisy Kudre** (klaver), **Helena Kullasaar** (klaver), **Kristjan Kullasaar** (akordion). Loomulikult pole muusikakooli ukseid neile nüüdsest suletud, vaid kõikidele lõpetajatele on antud võimalus õppida edasi lisa-aasta(te) õppekava alusel. Seda võimalust kasutasid ka 2007 kevadel lõpetanud Evelin Ämarik ja Martin Kütt.

Kooli toimimise seisukohast oli lõppenud õppeaasta üpriski uuenduslik – 27. märtsi vallavolikogu istungil võeti vastu uus Värka Muusikakooli põhimäärus (eelmine oli pärit 1997 aastast) ja õppeaasta jooksul valmisid uued õppekavad. Järgmisel õppeaastal on huvilistel võimalus kooli õppekava-

„Trallikutel“ hoog sees

Värka Muusikakooli „esindusansambel“ „Trallikud“ sai oma tegevuse esimesel aastal sisse päris hea hoo. Täiustati pillimänguoskusi ja mis veelgi olulisem – õpiti koos mängima, setu regilaulu ja pillilugude tundma ning töötlemata neid ka kaasagesetesse seadetes. „Trallikute“ ülesanne ongi ju setu keele ja kultuuri praktiline edasiandmine läbi esinemise ja osavõtu pärimuskultuuri sündmustest. Ansambli juhendaja Kristjan Priks innustas ja julgustas õpilasi lisama pillilugudele ka omapoolseid kaunistusi, aktsente ja variante motiividele. Õpilased omakorda püüdsid eeskujuga võtta juhendaja enda väga headest pillimängu- ja improviseerimiskeskustest. „Õpida saab vaid nendelt, keda armastatakse“ (hiina vanasõna) „Trallikud“ ise arvavad, et neil on oma juhendajaga hea ja usalduslik koostöö, mis kindlasti viib uute pillilugude ja huvitavate tegemisteni (loodetavasti ka oma

plaadini).

Avalikke esinemisi oli ansambli rohkesti. Aasta jooksul astusid „Trallikud“ üles koguni 14 korda, seda nii muusikakooli üritustel kui ka väljaspool kooli. Õppeaasta tähtsamateks sündmusteks kujunesid osavõtt IV üleriigilisest laste ja noorte pärimusmuusikafestivalist „Regilaul uues kuues“ (18.04.) ja vabariiklikust rahvamuusikatöötlaste festivalist „Moisekatsi elohelü“ (26.04.). Mõlemalt festivalilt sai ansambel eripreemiad. Mooste festivali žürii esimees Olav Ehala lausub ansambli kohta tunnustavaid sõnu ka ETV „Aktuaalse Kaamera“ vahendusel (vaata internetis aadressil: <http://www.etv24.ee.index.php?0&pop-up=video&id=13526>).

Ansambli koosseisu kuuluvad Gloria Kadarpi – viul, Triinu Kotov – viul, Evelin Ämarik – karmoška, Sander Hüdsi – löökpillid (tamburiin, cajan), Ruti Kirikmäe – väikekannel, Tuuli

dega tutvuda interneti vahendusel – õppekavad on nähtavad Eesti Hariduse Infosüsteemi avalikus vaates.

Lõppenud õppeaasta oli tihe esinemiste ja ürituste poolest. Novembris tähistasime kooli 10-ndat sünnipäeva, mida võib pidada ka õppeaasta tähtsündmuseks. Traditsiooniliselt käis meil külas Eesti Kontsert oma kooli-kontsertidega (4 korda). Muusikakool korraldas ka ise suuremaid üritusi – detsembris „Laste Laulupäev 2007“ ja märtsis õpilaskonverents „Eesti heliloojad“. Lisaks toimusid arvukad esinemised oma koolis, naaberkoolides, oma valla üritustel ja väljaspool Värka valda. Aitäh kõigile, kes meie sündmustest osa võtsid!

Kooli tegevust ja üritusi rahastas lisaks Värka valla haridus- ja kultuurikomisjonile veel Eesti Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupp, Setomaa riiklik kultuuriprogramm ja Eesti Muusikakoolide Liit. Aitäh neilegi toetuse eest!

Lõpuaktusel kõlasid järgmised sõnad: „...te tulite siia, et õppida muusikat – imelist ja universaalset, mille mõistmiseks pole vaja elada samal maal ega rääkida samas keeles. Muusika muudab meid paremaks, puhastab inimese hinge. Muusikal on võime tõsta inimest kõrgemale argimuredest, ta teeb meid enesekindlaks ja erilisteks.“ Loodan väga, et sarnaseid sõnu saab muusikakooli lõpuaktustel kuulda ka järgnevatel aastatel ja meie kooli ei hakka kimbutama õpilaste arvu pidev vähenemine.

Sügisest alustame uue hooga ja uute mõtetega. On kavas tähtsustada veelgi enam pärimusmuusika õppesuunda. Augustis korraldame soovijatele ka lisakatsed, sest vabu kohti on veel akordioni, klaveri ja löötsaliste erialale. Huvilistel palume jälgida reklaami või helistada 52 13 309.

Ilusat suve!

Tiina KADARPIK

Värka Muusikakooli direktori kt

Kotov – väikekannel, Helena Kullasaar – väikekannel.

Suveys 2008 on samuti juba mitmeid plaane. „Trallikuid“ saab näha Ähijärve külapäeval 19.juulil ja Viljandi Folgi rohelisel laval 24. – 27. juulil. Suuremaks ettevõtmiseks planeerime pärimusmuusikaansambli suvelaagrit Värka Muusikakoolis, 25.-27. augustil. „Trallikud“ ootavad külla pärimusmuusikaansambli Haanjast ja Viljandist, et koos pillilugusid õppida, musitseerida ja lõpetada laager ühis-kontserdigaga. Toimub kolmepäevane intensiivne töö kolmes grupis, kus vahetatakse juhendajaid ning ansambli liikmeid.

Loodan, et „Trallikutel“ alles „läheb elu huvitavaks“ ja neil jätkub ikka tulevikus tahtmist oma rõõmu muusikast meiega jagada. Aitäh Kristjanile juhendamise ja lapsevanematele abi ja toetuse eest!

Tiina KADARPIK

Värka Muusikakooli direktori kohusetäitja

Õppeaasta kokkuvõtte

Esmaspäeval, 2. juunil lõpetasid Värka Gümnaasium 2007/2008 õ-a õppetunnid. Kooli kogunemisel anti üle kiituskirjad väga hästi õppinud ja eeskujulikult käitunud 11 õpilasele: Kristel Jaago 1. klass, Krete Auser 1. klass, Maia Mustimets 2. klass, Kristel Kõivo 2. klass, Doris Kudre 4. klass, Maria Lping 5. klass, Daniel Kütt 5. klass, Ruti Kirikmäe 6. klass, Daisy Kudre 8. klass, Joana Jõgela 8. klass, Kaidi Kattai 11. klass.

Kogunemisel andis Värka vallavanem Raul Kudre üle auhinna õppeaasta jooksul maakonna ja vabariiklikel olümpiaadidel edukalt esinenud õpilastele ning tänukirjad nende juhendajatele.

9. ja 12. klassi õpilaste kokkuvõtete aeg seisab veel ees. Sooritamist ootavad mitmed eksamid.

Praguseks on juba selgunud, et gümnaasiumi lõpetavad tänavu 3 tüdrukut, kelle õppimist hinnatakse kuldmedaliga: Karin Saar,

Triinu Purik ja Marilyn Vesi. Need õpilased on õppinud tõesti kogu 12 aasta jooksul väga hästi ning käitunud eeskujulikult. Koos vanematega kutsutakse kõik kuldmedali kandidaadid Põlva maavanema vastuvõtule ning kutse presidendi vastuvõtule saab meie õpilastest Karin Saar.

Alati teevad rõõmu väga head õpitulemused, kuid paraku lisavad mõned õpilased ka tõrva meepotti. Õppeaasta jooksul omandamata jäänud teadmised ja oskused tuleb omandada täiendaval õppetööl, millega alustatakse koheselt.

Minu esimene õppeaasta õppealajuhatajana mõodus raskelt, kuid kiiresti. Uuendused koolielus (täielik üleminek e-koolile, kursuste süsteem) nõudsid kohandamist ja harjumust nii õpetajate kui õpilaste seas.

Õpilaste soovime head suvehuvikust! Kohtumisteni lõpupeetud 20. ja 21.juunil Värka Gümnaasiumis.

Ingrit KALA

Värka G õppealajuhataja

Värka Avatud Noortekeskus

Aeg on väga kiiresti edasi läinud ja vahepeal on tegemisi palju olnud. Alustaks sellest, et noortekeskuse poolt on kirjutatud erinevatesse fondidesse mitmeid projekte. Kõikide projektide vastuseid veel teada ei ole, eks peab lihtsalt ootama. Kuid on ka neid projektikonkurse olnud, kust Värka noortekeskusel on õnnestunud toetust küsida. Näiteks Avatud Noortekeskuste projektkonkurss, millel meie noortekeskus sai sügiseseks tegevuseks toetust. Tänu sealt saadud rahale toimub sügisel noortele erinevaid väljasõite ja üritusi. Kõigest täpsemalt veel rääkima ei hakkagi, sest üllatusi peab ka jätkuma.

Ürituste poole pealt võiks kirjutada lastekaitsepäeva ja noortekeskuse 1. aasta sünnipäeva tähistamisest. See üritus leidis aset 1. juunil. Laste jaoks oli OÜ Seiklusretked metsatukka püstitanud kõrgseiklusraja ja lasketiiru. Lisaks ronimisele ja täpsuslaskmisele said lapsed kahe hobusega ratsutada. Oli näha, et lastele meeldis väga hobustega sõita. Ja kui keegi leidis kõigi nende tegevuste kõrvalt veel vaba aega, siis võis noortekeskuse parklasse asfaldijoonistusi

teha. Päev oli täis põnevust ja meeldis kindlasti kõigile osavõtjatele. Lastekaitsepäeva ja noortekeskuse sünnipäeva puhul said kõik lapsed kommi ja limonaadi. Siinkohal tahaks öelda suured tänusõnad AS Värka Veele ja OÜ Marmil'ile. Eriline tänu ka Anna Lipšinalle, kes oma hobused

meie juurde ratsutamiseks tõi. Kõige suurem toetaja selle ürituse läbiviimisel oli Värka valla haridus- ja kultuurikomisjon, kelle toetuseta poleks see päev nii eriline olnud.

Sel suvel viib noortekeskuse juhataja läbi ka õpilasmalevat. Malevast võtab osa 15 noort. Tööd tehakse vallale, allasutustele ja ettevõtetele. On hea meel tõdeda, et vald hoolib oma noortest. Seda näitab kasvõi see, et noortele on antud rühmal plaanis osaleda ka Põlvamaa Õpilasmaleva kokkutulekul.

Selline artikkel sai sel korral. Suvi on ees ja loodetavasti jätkub palju ka päiksepaistelist päevi. Tähtsaid sündmusi noortekeskuse suvisesse graafikusse planeeritud polegi. Eks suvel on kõigil igasugu käimisi ja muid suvisi tegevusi. Kuid sellegipoolest ei tasu unustada teed noortekeskusesse, sest keskus jääb avatuks kogu suveys. Olmalt poolt soovin kõigile päikeselist, põnevast ja meeldejäävat suvet!

Meelike KRUSAMÄE

Värka Avatud Noortekeskuse juhataja

Lastekaitsepäeval meeldis poisile täpsuslaskmine. Foto: Meelike Kruusamäe

SPORT/VABA AEG

I Setumaa meistrivõistlused males ja kabes

Setumaa esimesed meistrivõistlused males ja kabes toimusid 19. aprillil Värskas Avatud Noortekeskuses. Kohale oli tulnud 20 osavõtjat, neist üksteist noortearvestuses ja üheksa täiskasvanute arvestuses. Võistluste peakohtunik oli Viktor Kass.

Esimese korra kohta oli osavõtjaid päris palju, kuid loodetavasti on järgnevatel male ja kabe võistlustel veelgi rohkem võistlejaid. Igal juhul oli tore ja meeldejääv võistlus, kus parimad said autasustatud karikatega. Iga osavõtja sai ka tänukirja!

Üritus sai teoks tänu Värskas vallavalituse ja AS Värskas Vesi toetusele, suur aitäh!

I Setumaa male ja kabe meistrivõistluste tulemused:

Male – noorte arvestuses:	Male – täiskasvanud:
I koht Sander Linnus (Värskast)	I koht Andrus Reiman (Räpinast)
II koht Marko Vesi (Värskast)	II koht Ilmar Toom (Värskast)
III koht Ivo Laanelind (Värskast)	III koht Kuldar Laanelind (Värskast)
Kabe – noorte arvestuses:	Kabe – täiskasvanud:
I koht Triin Tuuling (Räpinast)	I koht Endel Luts (Põlvast)
II koht Kertu Kliiman (Räpinast)	II koht Avo Kiudorv (Põlvast)
III koht Mairo Matsin (Räpinast)	III koht Eli Vardja (Põlvast)

Võistluste korraldaja Meelike KRUSAMÄE

Maletajad

Foto: Einar Raudkepp

Setu Riders

Taas on kätte jõudnud aeg, kus MTÜ MC Setu Riders annab oma sportlikest tegemistest väikese ülevaate.

Nii nagu varemalt oleme teada andnud, on meil plaanis korraldada igal aastaajal spordiüritusi kohalikul krossirajal. Talvine hooaeg läks meist kõigist mööda nii, et ei saanudki ühtki üritust korraldada, kuna ilmad ei soosinud seda. Seega jäi meie talvine sportlik päev ära. Aga kevadist üritust hakati ette valmistama juba aegsasti, mille raames tehti krossirajal natukene täiendusi ja korrastusi. Iga kord, kui me korraldame võistlusi ja üritusi, arendame natukene krossirada, sest nii loodame saada kõige parema lõpptulemuse. Kuigi meie plaanipäraseid tegemisi takistab

Seega kujunes välja 6 masinaklassi, millele paremusjärjestust kajastab alljärgnev tabel

„Võrrid“	„ATM“	„ATV“	„Tublid“	„Kiired“	„Külgorvid“
1. Siim Suure	1. Rait Pinnak	1. Raido Karik	1. Siim Palatu	1. Priit Palatu	1. Taavi Tuik
2. Steven Meister	2. Veiko Jänes	2. Toomas	2. Siim Sündemaa	2. Mihkel Merimaa	2. Mairon Malahov
3. Ranno Kena	3. Margus Kala	3. Vaido Uibo	3. Mart Olesk	3. Marko Karing	
4. Sven Meister			4. Ergo	4. Taivo	
			5. Marek Parm	5. Rivo Marran	
			6. Lauri Labe	6. Elari Labe	
			7. Heimar Puurma	7. Risto Raig	

Lisaks tavapärasele masinaklassile oli ka üks meeskond, kes võitis osa kolmerattalisel masinal, ehk siis külgorviga mootorrattaga. Kuna neid oli ainult üks masin, siis sõitsid nad koos ATV ja ATM masinatega. Kuid loodame, et juba järgmisel võistlusel on kolmerattaliste masinatele konkurente ja meeskonnad saab paremusjärjestuses ritta panna.

Seekord jagus auhindu kõigile osavõtjatele ja ka tublidele

Setu Riders kevadkross 2008

Foto: Liisa Raudkepp

abistele. Auhindade muretsemiseks saime toetust järgnevatelt firmadelt ja ühingutelt: Värskas Vesi AS, Energiajook Red Bull, New Balance, I.T. Moto, ansambel Sinu Naine ja Kahjuennetus OÜ. Üritust toetas ka Värskas vald, kelle abiga parandati krossiraja kvaliteeti. Loodame, et ka järgmistele üritustele korraldamine on koostöös kõigi toetajatega sama tõhus ja meeldiv.

Laupäeval, 31. mail toimus meil kevadine krossivõistlus „Onu Toomase Krossirajal“, millest võtsid osa kõik, kes oma osalusest meile teada andsid. Eesmärgiks oli üritusele kokku

kutsuda Värskas valla motomehed. Võistlusel osalemiseks registreeris kokku üle 25 inimese erinevate masinatega. Kuna masinate võimsused on väga erinevad ja ka sõiduoskused on erinevad, siis jagati sõitjad eelsõitude põhjal erinevatesse masinaklassidesse, kus iga mees sai mõõtu võtta võrdsete vastastega.

Mihkel MERIMAA
Setu Riders esindaja

Suurest üritusest said osa kõik, kes kohale viitsisid tulla ja usume, et kõik kes, kohal olid jäid ka üritusega rahule. Eks oma osa andis ka ilus ning soe ilm ja mõnus meeleolu. Samaladseid üritusi on plaanis korraldada ka edaspidi. Kes seekord kohale ei saanud tulla, on oodatud järgmisele üritusele. Auhindu jagub siis ka pealtvaatajatele.

Mihkel MERIMAA
Setu Riders esindaja

Eesti meistrivõistlused orienteerumises lühirajal ja teatejooksus

Värskas OK Peko korraldatud Eesti meistrivõistlused orienteerumises lühirajal ja teatejooksus toimusid 17.–18. mail Kõveral.

Värskas OK Peko on oma 18 aastase ajaloo jooksul korraldanud 4 suviseid ja 4 talviseid Eesti meistrivõistlusteid. Kõikidel võistlustel on olnud oma eripärad ja kasutusel on olnud erinevad maastikud Värskas vallas. Sellel aastal kolisime Kõvera järve äärde Orava vallas, kuhu Värskast on ainult 11 km. Kokku osales võistlustel 450 orienteerijat.

Peakorraldajana on mul hea tugineda klubi liikmetele, sest nendelt võib loota head professionaalset abi, ilma milleta oleks võistluste korraldamine võimatu. Välja on kujunenud omad kindlad meeskonnad, kes vastutavad alalõikude eest. Tahaksin tänada kõiki klubi liikmeid, kes kiire elutempo juures jõuavad ja tahavad leida aega selleks, et ühiselt klubiga midagi ära teha.

OK Peko on välja kujunenud omad toetajad, kes panustavad orienteerumisse ja siinkohal on neid hea nimetada: AS Värskas Vesi, AS Värskas Sanatoorium, OÜ Areal Disain, AS Rappin, OÜ Värskas Laht, OÜ Värskas Veekeskus, Värskas Vallavalitsus.

Võistluste õnnestumisele aitavad kaasa erinevad inimesed väljaspoolt klubi. Oma jõu ja nõuga abistasid võistluste läbiviimisel Leho Haldna kommentaatori rollis, Tõnis Haldna inspektorina, Madis Oras rajameistrina, Jaano Kalder lubades oma korrastatud maale võistluskeskuse püstitada.

Aasta algusest on OK Peko panustanud täiskasvanute teates kahel korral noortele tüdrukutele ja kui võistkonda

lisandus väga heas vormis olev Anu Annus, siis oligi kohe tulemusi näha. OK Peko naised said pronksi, mis on kindlasti boonuseks, lisaks võistluste korraldamisele.

Raul KUDRE

Võistluste peakorraldaja

Täiskasvanute EMV-1 pronksmedali võitnud võistkond: Kaisa Raudkepp, Anu Annus, Daisy Kudre.

Foto: Einar Raudkepp

Järipäeva jooks Värskas

Värskas toimu 23. aprillil traditsiooniline teatejooksu võistlus jüriöö ülestõusu 665. aastapäeva tähistamiseks. Kes soovis rada rahulikumas tempos läbida, oli võimalus seda teha kepikõnnis.

Üritusel, mille korraldas Värskas Gümnaasium, osales 86 eri vanuses võistlejat, hulgaliselt oli kaasaelajaid. Noorimad osavõtjad olid Värskas Lasteaia lapsed, külalisena tegi kaasa võistkond „Paat“ Pärnust. Joosti-kõnniti traditsioonilist ringi Värskas aleviku keskuses: kultuurikeskus – kauplus „Lemmik“ – sild – kultuurikeskus.

Võisteldi järgnevates vanuseklassides: eelkooliealised ja 1.–4.klass; 5.–8. klass; 9.–12. klass ja täiskasvanud. Seekord olid nobedamad 4. klassi, 8. klassi, 10.–11. klassi segavõistkond ja Värskas vallavalituse võistkond. Võistkonda kuulus 3 tüdrukut/naist ja 3 poissi/meest. Värskas vallavanema Raul Kudre sõnul on tegemist traditsioonilise ettevõtmisega, mille eesmärgiks on populariseerida jooksu- ja kõnniharrastust kui tervislikku liikumisviisi.

Võistlust toetas Värskas valla haridus- ja kultuurikomisjon.

Eha KÜTT

Värskas raamatukogu juhataja

TOETUSTE TAOTLEMINE/TURISM/VABA AEG

Piiriveere Liider

MTÜ Piiriveere Liider 8. mail Ristipalos toimunud üldkoosolekul oli esindatud 72 ühingu liiget. Kinnitati Riikliku Arengukava 3.6 meetmest saadud ligi 1,5 miljoni kroonise toetuse abil valminud strateegia aastateks 2008–2013. Võeti vastu otsus toetuse taotlemiseks Leader-meetmest, et strateegiat rakendada hakata. Nõukogu esimees Teet Helm pidas 2007. aastat igati kordalainuks ja tänas kõiki, kes strateegia koostamise oma panuse andsid. Juhatuse esimehena jätkab Kaidi-Mari Liping.

Strateegia koostati kahe teemarühma ning strateegia töörihma poolt, kusjuures iga sektori esindaja kaasas meetmete kujundamise protsessi oma huvigrupi.

Meetmete kavandamisel ja strateegia koostamisel lähtuti strateegia koostamise protsessi algfaasis kokku lepitud põhimõtetest, et kaasarääkimise võimalus antakse kõigile ning strateegia

Piiriveere Liidril valmis strateegia

meetmetega peaks lahendama võimalikult paljude inimeste probleeme.

2009. aastal saab projekte hakata taotlema 6. meetme alt.

Prioriteedile Elukeskkonna arendamine suunatud meetmed on:

- Huvitegevuse võimaluste suurendamine (Meede 1).
- Miljöväärtuse säilitamine ja loomine (Meede 2).
- Teenuste pakkumise taseme tõstmine (Meede 3).

Prioriteedile – Uute teadmiste ja tehnoloogiate kasutamine, et tõsta maapiirkonna konkurentsivõimet tootmises ja teeninduses suunatud meetmed on:

- Turismi arendamine läbi pärimuskultuuri atraktiivse esitlemise (Meede 4).
- Kohalikul ressursil põhineva taastuva energia laiendamise kasutamine (Meede 5).

Eelpooltoodud meetmete teemasid hõlmavaks niinimetatud horisontaalseks meetmeks on Vähemarendatud kogukondade kaasamine (Meede 6).

Meetmete tutvustamiseks korraldati mai lõpupäeval ümarlaud. Tegevusgrupi tun-

nuslauseks on Piiritu Piiriveere, mis annab tunnistust avatud mõttelaadist, valmidusest uuedusteks, soovist mitte lasta ei füüsilistel ega mõttelistel piiridel end arengus takistada. MTÜ Piiriveere Liider oma 101 liikmega on praeguseks suurima liikmeskonnaga tegevusgrupp Eestis, mis on kanda kinnitanud kolmes maakonnas Põlva-, Võru- ja Tartumaal. Ühing moodustati Eesti kagupiiri äärese piirkonna elu arendamiseks. Tegevusgrupi liikmeteks on Meremäe, Mikitamäe, Misso, Orava, Piirissaare, Räpina ja Värska vallad ning nendes valdades tegutsevad ettevõtjad, mittetulundusühingud ja sihtasutused. Strateegia koostamisel on tohtu töö teinud teemagrupid liikmed.

Värska vallast osalesid töökoosolekul ja seminaridel Meelike Kruusamäe, Valeria Litvinenko, Margus Karro, Raul Kudre ja Silver Hüdsi – SUUR TÄNU KÕIGILE!

Kaidi-Mari LIPING

MTÜ Piiriveere Liider juhataja

Silver HÜDSI

MTÜ Piiriveere Liider ürituste korraldaja

MTÜ Setomaa Turismi tegemised

Alanud aasta on Setomaa Turismile alanud muudatustega ja samas olnud ka väga kiire. Suurem muudatus toimus juhatus vahetuses. Aasta algusest on juhatus esimees Esta Saksing, juhatus liikmed ja nõukogu jäid samaks. Tööle on võetud ka uus infopunkti töötaja- Kristel Vago, kelle ülesandeks on turistidele ja külastajatele Setomaa piirkonna ja vajadusel ka naabermaakondade kohta info jagamine.

Hetkel käib vallamajas renoveerimine ning seoses sellega vahetas infopunkt ka asukohta.

Jäädi küll samasse majja, aga koliti kolmandale korrusele, Kiravõuga samadesse ruumidesse. Loodame, et juunikuust saame kolida tagasi esimesele korrusele, siis juba uutesse renoveeritud ruumidesse.

MTÜ Setomaa Turismiga on liitunud ka uusi turismitegijaid, kelleks on OÜ Candela- Ket: tegevuskohaks Värska ning OÜ Kagureis: tegevuskohaks Põlva.

Nende kohta saab rohkem infot aadressil:

www.setomaa.ee alalõigu „liikmed“ alt või kodulehelt:

www.kagureis.ee ja www.candelaket.ee.

MTÜ Setomaa Turismi messiboks

Foto: Esta Saksing

Suvistepüha laad

Värska Käsitööselt Kiravüü korraldab 1. juunil Värska alevis II Suvistepüha käsitöö ja maalaada. Tööloike ja valdkondi, millega üks laadakorraldaja kokku puutub on palju. Alustades kõikvõimalikest kooskõlastustest ja reklaamist ning lõpetades viimase müüja lahkumisel prügi koristamisega.

Kui eelmisel aastal tekkis probleem, et kust leida maakaba ja käsitöö müüjaid, siis sel aastal pakkusid paljud kauplased end juba ise. Korraldajana tekkis laada eelõhtul hirm, et nii palju registreerunud müüjaid (Tabiverest, Valgast, Võrust, Räpinast, Põlvast, Viljandist, Otepäält, Obinitsast, Värskast ja mujaltki), et kust need ostjad tulevad? Kokkuvõttes võib öelda, et jagus ka ostjaid. Vähemalt nii kinnitasid müüjad. Päeva teisel poolel, laadaplatsil ringi liikudes, kuulsin rahulolu nii müüjate kui ostjate suust. Eks paljud ostjadki olid kohale sõitnud kaugemalt kui

Värska vallast.

Julgelt võib vist öelda, et Värska kandi rahvas soovib ilu oma kodus, ja süta enda kasvatatud köögivilja. Taimede ja istikute müügi juures oli näha tihedat tunglemist ja ostmist. Loodetavasti hinnati ja osteti ka käsitööd ning huvilisi jätkus ka Poola turu kaubale.

Laada päevajuht Reeda kohta kuuldus ainult kiidusõnu ning publik nautis rahvuslikku kultuuriprogrammi. Tegevusi jagus ka lastele. Neile korraldatud võistlused ja mängud olid huvitavad ning emotsionaalsed. Hulgaliselt auhindu lastevõistlustel osalejatele annetasid laadale kauplemisega tulnud müüjad. Kogu päeva tegi nauditavaks superhea ilm!

Korraldajate tänusõnad rahastajatele: Setoma riiklik kultuuriprogramm ja Värska Vallavalitsus. Peakorraldaja tahaks ajalehe kaudu nimeliselt tänada kõiki häid abilisi: laadajuht Reet Külaots, peakorraldaja parem

käsi Janika Teervalt, laadaplatsi omanik Margus Karro, helitehnika seadja Einar Raudkepp, transport Aare Sillaots, ehitusbrigaad Even ja Tiit Toomas ning Raul Kudre, kultuuriprogrammis osalejad Trallikud ja Kristjan Priks, Laanõtsirk ja Maret Vabarna, noorte naiste leelopark ja Jane Vabarna, kodulektri laenajad Liidia Lind ja Veera Hirsik, kuulutuste kujundus Lii Parts, parkimise korraldus Urmas Mustimets, reklaami ja kaunistuste seadmine Janar Vabarna, Toomas Teervalt, Maret Vabarna, müügilaad laenutas Lobotka külaselts. Suured, suured tänud teile! Ilma teie abita ei oleks see üritus sellisena toiminud.

Kohtumiseni Kuningriigipäeva laadal 2. augustil Värska laululaval ning loodetavasti toimub III Suvistepüha laad Suvistepüha õigel nädalvahetusel.

Ingrit KALA

laada peakorraldaja

Oleme osalenud erinevatel presentatsioonidel Riias, Pihkvas kuses ja paljudel messidel. Presentatsioonide eesmärgiks on anda teada MTÜ Setomaa Turismist ja meie liikmetest. Võrumaa KHK jagasime infot praktikantidele, et nad tuleksid Setomaa ettevõtetesse praktikale. Riia messist osavõtt andis positiivset tagasisidet. Nimelt külastas Setomaad aprillil lõpus Kirde- Läti turismitegijate ja -korraldajate grupp.

Külalati Meremäed, kus esines leelokoor „Helmed“, Obinitsat ning Värskat. Päev lõppes Värska Veekeskuses, kus toimus presentatsioon MTÜ Setomaa Turismi liikmetest ja nende tegemistest.

Lisaks eelpool mainitud messidele on meie boks väljas olnud ka: Matka 2008 Helsingis, Balt-tour 2008 Riias, Tourest 2008 Tallinnas, Suvi 2008 Tartus.

Messidel on olnud suur huvi Setomaa piirkonna ja meie turismitegevõtete vastu. Väga edukalt osalesime esimest korda Haapsalu äripäeval, kus huvi Setomaa vastu oli samuti suur ja kiideti ka meie boksi kujundust. Meie vastu tunti huvi ka Pihkvas Expo 2008 messil, aga võrreldes eelmise aastaga oli külastajaid väga vähe.

Kindlasti tahame osaleda veel Mulgi messil Viljandis, Vastseliina laadal, Kuningriigi päeval, Petseri päeval ning Lüubnitsa sibula- ja kalalaadal.

Juunikuuga lõppeb meie majandusaasta, hetkel on käsil mitmete projektide lõpetamine. Kuid algust peab tegema ka uute projektide koostamisega. Ikka selleks, et teavitada inimesi Setomaa puhkamis- ja külastamisvõimalustest.

Esta SAKSING

MTÜ Setomaa Turism esimees

Külaseltsidel on võimalus taotleda toetust

Värska vallavalitsus toetab valla külaseltside tegevust läbi Setumaa Kultuuriprogrammi kogukonna toetuse. Taotlusi saavad esitada Värska valla territooriumil tegutsevad ja registreeritud seltsingud, seltsid ja mittetulundusühingud. Taotleva ühingu põhieesmärk ja taotluse tegevus võib olla: kultuur, sport, külauelu arendamine, noorsootöö jmt.

Toetuste esitamise tähtaeg on 20. juuni. 2008 (sh postitempli kuupäev). Taotlused tuleb esitada selleks ettenähtud

taotluse vormidel paberkandjal allkirjastatult (lisa 1 ja 2) või elektroonselt aadressil: vald@verska.ee Esitada tuleb nii taotlus ja nõutud lisadokumendid kui planeeritav eelarve. Iga taotleja võib esitada ainult ühe taotluse.

Toetust võib taotleda ja kasutada Setumaa riikliku Kultuuriprogrammi eesmärke toetavateks tegevusteks, sh: helitehnika ost; video-, audio- ja fototehnika ost; infotehnoloogia seadmete ost; aia hooldustehnika (murniitjad, trimmerid, aiatraktorid jmt) ost,

küladel väikeehitiste remont ja chitamine; suurprojektide omafinantseering.

Abikõlblikud ei ole järgmised tegevused ja kulutused: toitlustus (v.a laste- ja noortelaagrid ning koolitused), mobiili-, MTÜ või seltsingu liikme/liikmete tööjõukulu. Maksimum toetuse suurus taotlejale on 10 000.- krooni.

Täpsem info ja taotluse vormid kättesaadavad:

www.verska.ee -> uudised või Rutt Riitsaar, arendusnõunik tel 7964608, 5271906, rutt@verska.ee

Värskas Vallavalitsus ja Vallavolikogu õnnitlevad sünnipäevalapsi!

APRILL

Elena Maja
Mihail Ojala
Peeter Haug
Anastasia Süvaaja
Mihail Mändoja
Anna Püve
Lüüdi Madilainen
Vladimir Kazanski
Veera Kaasik
Voldemar Kruusamäe
Maria Kõllamägi
Aleksandra Kõiv
Paul Viidik
Paul Maripuu
Urmas Kaur
Valentina Kont
Anatoli Iljin
Aivar Leping
Nikolai Smorodin
Vello Saar
Eino Korela

MAI

Olga Uiboupin
Ekaterina Mändoja
Pelageja Purik

Irina Oamets
Nikolai Linnas
Maria Tuusa
Olga Kiho
Aivo Saar
Vladimir Orkin
Arvo Kudre

JUUNI

Olga Margas
Ayno Termonen
Evgenia Kivitalo
Maria Tasane
Veera Hammas
Anna Otsamägi
Jevgenia Ruunik
Olga Aruste
Olga Haak
Olga Nagibina
Larisa Kachkina
Paul Lummo
Marju Mägi
Airet Haavaoks
Leo Saarde
Uno Palissaar
Rein Berg
Niina Puhm
Valeri Labe

Tervitame pisikesi vallakodanikke!

Aare Säks
Sofja Šilova

Õnnitleme vanemaid!

Suveüritused Kolodavitsas

Jaanipidu toimub Kolodavitsa külas Teini talu orus
23. juunil kell 21.00

- Süüdatakse jaanituli
- Jaanitralli käitab Kalev Udras
- Kavas mängud ja võistlused
- Müügil jaaniõlu ja šašlõkk
- Rahvuslik kultuuriprogramm
- Kohapeal telkimisvõimalus

Kolodavitsa külakokkutulek toimub 12. juulil
Kokkutulekule on oodatud kõik praegused ja endised külaelanikud ja nende järeltulijad

Suvepidu – Kolodavitsa Naljanõna 2008
toimub 12. juulil, kell 19.00

- Osa saab võtta vee- ja muru-mängudest
- Osalejatele auhinnad
- Meeleoluka ja vaheldusrikka kavaga esinevad Sansaara tantsijad
- Naljaninade väge juhatab MuusikMees
- Viiakse läbi huumorikonkurss ning selgitatakse välja Kolodavitsa naljanõna 2008. Konkursist saavad osa võtta nii lapsed kui täiskasvanud, trupid ja üksikesinejad. Esitada saab võru-, setu-, ja eesti-keelseid anekdoote, naljalugusid – kõike mis naljakas.
- Esmakordselt Setomaal tuleshow – erinevad tulleeteasted professionaalsetelt meistritelt (tuleneelajad, žonglöörid)
- Tantsuks mängib ansambel Päikesepoisid (endine Shansine Compani)
- Kohapeal söök, jook
- Telkimisvõimalus

Info tel 51 34 809
Merike TEIN

Värskas Vallavalitsus ja Vallavolikogu mälestavad lahkunuid

Veera Suurkütt
Vulli Aunis
Jekaterina Filosofova

Semjon Jõhvik
Maimu Orav
Ardo Ojapalu

V A R I A

Kampaania: „Alkohol hävitab su aju ja elu!“

26. maist alustatakse sotsiaalkampaaniaga „Alkohol hävitab su aju ja elu!“ Kampaania eesmärgiks on teadvustada alkoholist tulenevat kahju inimese ajule ja tervisele ning muuta alkoholi reklaamidest saadavat positiivset kuvandit teaduspõhise informatsiooni alusel.

Alanud sotsiaalkampaania „Alkohol hävitab su aju ja elu!“ on juba kolmas Haigekassa poolt korraldatud teavitustegevus selles valdkonnas. Esimene alkoholi-teemaline kampaania noortele toimus 2006. aasta novembris, naistele suunatud kampaania toimus 2007. aasta jaanuaris. 2007. aasta kevadel valmisid koolidele filmid „Me räägime alkoholist...“ ja „Vaenlane no 1“ ning õpetajaraamat „ALKOHOL: Kuidas säästa ennast tulevikus“.

Viimased uuringud on näidanud, et alkohoolsete jookide tarbimisviimatus on endiselt kogu Eesti elanikkonnas, eriti aga noorte seas kasvanud. Alkohol on Eestis väga kergesti kättesaadav ning alkoholi reklaamid annavad edasi glamuurset ja positiivset kuvandit alkoholi tarbimisest kui lahutamatu elu nautimise osat. Uuringud näitavad, et kahjuks on alkoholi reklaamidele eksponeeritud ka alaealised.

Alkohol on sõltuvust tekitav aine, mis närvisüsteemi mürgina põhjustab ajurakkude hävimist ja ajumassi vähenemist. Alkoholil on kahjustavad ajukeskused, väheneb enesekontroll, häiritud on käitumine ja otsustamispro-

sess. Alkoholi tarvitaja mälu nõrgeneb, vaimsed võimed langevad.

Alkohol mõjub ka südamele-hasele ja siseelunditele. Alkoholi liigtarbimine on südame-veeresoonkonna ja teiste krooniliste haiguste oluliseks riskiteguriks. Üle poolte vägivalda ja õnnetusjuhtumitest ja kuritegudest on seotud alkoholiga. Alkoholi liigtarbimisega seotud tervisekaost ligi kolmandik on tingitud vägivalda- ja õnnetusjuhtumitest ning kuritegudest, millest omakorda 60% langeb noore täiskasvanu (vanuses 15–44) ikka. Alkoholi kuritarvitamine on ka 10 kõige enam töövõimetust põhjustava haiguse hulgas. Alkoholi tarvitajad on sagedamini suguuhtes juhusliku partneriga, mis suurendab riski haigestuda HIV'i ja sugulisel teel levivatesse haigustesse. Ka narkomaania saab tavaliselt alguse lahjadest alkohoolsetest jookidest.

Suur osa alkoholi liigtarbimisega seotud terviseprobleemide ravikuludest ja töövõimetushüvitite kuludest on Haigekassa kanda ning need kulud tekitavad tervishoiusteel suure lisakoormust.

Käesoleva sotsiaalkampaania fookuses on noored täiskasvanud, kelles intensiivne alkoholi reklaam võib kujundada positiivset kuvandit alkoholi tarbimisest. Eesmärgiks on vastukaaluks alkoholi reklaamidele anda inimesele samade kanalite kaudu objektiivset infot alko-

holi mõjust tervisele, eelkõige ajule, psüühikale, tema sõltuvust tekitavatest omadustest ja mõjust elus toimetulekule. Juuni lõpuni kestva sotsiaalkampaania raames on televisioonis ja raadios temaatilised klipid ning plakatid nii linnaruumis kui ühistranspordis, kuna sel perioodil edastatakse tavapärasest enam ka erinevate alkohoolsete jookide reklaame.

Tõenduspoliitilised meetmed alkoholi tarbimise vähendamiseks jäävad kahjuks väljapoole Haigekassa tegevusvaldkonda, efektiivsemateks meetmeteks on maksumäärade tõstmine, tõhusam jooke testimine ja reklaami keelustamine.

Teaduspõhine info alkoholist on nii kampaania ajal kui edaspidi kättesaadav www.terviseinfo.ee ja www.ave.ee

Lisainformatsioon:

Sirje Vaask, haigekassa tervishoiuteenuste peaspetsialist
62 08 455, E-post:
sirje.vaask@haigekassa.ee

NB! Lisatud materjalide koostamisel on aluseks olnud Haigekassa ja kampaania meeskonna ekspertide materjalid: artiklite autorid on Mari Järveldi ja Eestri Tervisekaitse Telsist; Andres Lipand Tallinna Tervishoiu Kõrgkoolist; Andres Sild Moreno Keskusest; Lauri Beekmann Ühendusest Alkoholivaba Eesti; Kai Krabo nooteorganisatsioonist Juvente; Siret Kotka Keskerakonna Noortekogust.

Suvised soodushinnad Värskas Veekeskuses

Suvi on kohe kätte jõudmas, kuid õiged rannailmad lasevad end sel aastal oodata. Veemõnudest siiski loobuma ei pea, sest Värskas Veekeskuses on suvehooajal ujumine ja veekeskuse külastus märksa soodsama hinnaga kui tavaliselt. Samuti kehtivad ka uute ja odavamate hindade puhul kliendikaardisoodustused. Sel suvel ootab kliendikaardi omanikke ka üllatus – kolmekümne enim juuni algusest kuni augusti lõpuni veekeskust külastanud

Ühekordse külastuse hinnad ujulas ja saunades 01.06.2008–01.09.2008

	Täiskasvanu	Laps 5–14 a	Perepilet**
E-R veepark 1 tund	60.-/50.-*	35.-/30.-*	150.-
E-R veepark ja saunad	100.-/85.-*	50.-/45.-*	210.-
L-P veepark 1 tund	100.-	40.-	210.-
L-P veepark ja saunad	150.-	85.-	350.-

* Sooduspilet kehtib Värskas Sanatooriumis või Mineraalvee SPA Hotellis puhkajatele (hotellikaardi olemasolul) ning kliendikaardi olemasolul.

** Perepilet sisaldab 2 täiskasvanut ja kuni 2 last vanuses 5–14 aastat, või 1 täiskasvanu ja 3 last vanuses 5–14 a.

Värskas Veekeskus ootab teid!

Tartu Ülikooli Kliinikumi Verekeskus kutsub verd loovutama!

Oodatud on kõik praegused ja tulevased doonorid.

Verd saab loovutada 28. juulil kella 9.00–12.00

Värskas Avatud Noortekeskuses.

Doonor peab olema täisealine ning

kaasa peaks võtma pildiga dokumendi.

Olete kõik oodatud! Loovuta verd – aita päästa elu!

TOIMETUSE INFO

Värskas valla sõnumid nr 2 (17) juuni 2008
Toimetaja: Meelike Kruusamäe
Tel: 51 71 796; www.verska.ee
E-kirjad: noortekeskus@verska.ee

Teostus: Andres Mandre Service; Karkuse küla
Tapa vald, 45 002; 32 52 328; amandre@online.ee
Trükk: AS Trükis, Pargi 27F Jõhvi 41 537
telefonid 33 72 666 & 51 84 030
Järgmine leht ilmub septembris 2008